

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 27 (листопад 2015 року)

6 листопада голова Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копач [представив статус виконання зобов'язань України](#) в ході засідання Комітету Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, а також обговорив їх з міністром В.Демчишиним.

Він закликав продовжити реформи, у т.ч. прийняти закони про регулятора та про ринок електроенергії, а також невідкладної транспозиції Директиви 2010/31/EU про енергетичні показники будівель.

Того ж дня у Міненерговугілля відбулася перша [зустріч оновленого складу Багатосторонньої робочої групи](#) для розроблення, втілення і моніторингу ефективності виконання реформ відповідно до зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства.

Учасники групи – представники державних органів, бізнесу та експерти від громадськості – обговорили реальний статус імплементації зобов'язань і визначили перспективний план роботи. Крім того, вони погодилися збиратися напередодні засідань таких ключових органів Енергетичного Співтовариства, як Постійна Група високого рівня та Рада Міністрів.

У листопаді Мінекономрозвитку [представило Офіс ефективного регулювання](#) (Better Regulation Delivery Office), який займається аналізом законодавства та регуляторного поля, виявленням проблемних моментів і підготовкою проектів нових документів, які будуть вирішувати ці проблеми. Серед пріоритетів роботи – енергетика та підключення до мереж.

25 листопада уряд затвердив пріоритетний перелік суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що підлягають реструктуризації та з діяльністю яких пов'язані найбільші фінансові ризики ([Розпорядження № 1227-р](#)). Компанії, серед яких "Нафтогаз", "Енергоатом", "Укренерго", "Укргідроенерго", мають погодити і затвердити стратегічні плани розвитку.

Дана публікація випущена в рамках проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довкілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Ресурсно-аналітичний центр
"Суспільство і довкілля"

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у листопаді наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

Відключення Криму від електроенергії створило загрози безпеці постачання в короткостроковій перспективі, однак посприяло диверсифікації постачання енергоресурсів

20 листопада через пошкодження [відбулось відключення кількох](#) повітряних ліній на півдні України: падіння опори ПЛ-330 кВ Мелітополь-Джанкой та падіння опори ПЛ-220 кВ Каховка – Титан, а також пошкодження ЛЕК в коридорі з ПЛ Каховка-Титан. За [повідомленням Міністерства енергетики](#), така ситуація створювала загрозу постачанню електроенергії як у Крим, так і в деякі райони Херсонської та Миколаївської областей. Уряд розпочав [переговори з активістами](#), які блокували доступ до ремонту ліній передач, [про відновлення постачання](#) по лінії Каховка-Титан, що постачає електроенергію як на територію України, так і забезпечує до 20% потреб споживання Криму. Після переговорів [лінію було підключено](#) під напругу 8 грудня. Також, [за інформацією ЗМІ](#), лідер кримськотатарського народу М. Джемільов заявив про три умови для продовження контракту на постачання електроенергії з України, який має завершитись 31 грудня: підписання контракту між міністерствами, у договорі Крим має бути зазначений як АР Крим (тимчасово окупована територія), звільнення політичних в'язнів і гарантії демократичних свобод. На [думку фахівців «Укренерго»](#), якщо Крим відмовиться від постачання електроенергії з України, це не створить для країни негативних наслідків. Одночасно у парламенті [зарєєстровано законопроект](#) «Про тимчасово окуповану територію України», що в разі прийняття заборонить постачання електроенергії до Криму. Окрім згаданого законопроекту, було [зарєєстровано проект закону](#) № 3609 від 10.12.2015 «Про націоналізацію майна публічного акціонерного товариства "Рівнеобленерго", як майна держави-агресора та її резидентів в Україні».

Зупинка постачання електроенергії до Криму спричинила зупинку постачання вугілля з окупованих територій. Терористи умовою відновлення постачання вугілля [назвали поставки електроенергії](#) в Крим. [Міністерство енергетики заявило](#) про запаси палива на 45-50 днів і плани переорієнтувати постачання вугілля з ПАР. Перша партія вугілля з ПАР [прийшла на початку](#) грудня за ціною 57 дол. за тонну, ще [одна партія очікується](#) у грудні, і одна – у січні-лютому 2016 року. Після підключення ПЛ Каховка-Титан з'явилась інформація про відновлення постачання вугілля з окупованих територій – це [неофіційно підтвердили працівники](#) «ДТЕК Енерго», однак державні компанії [ще не підтвердили](#) цієї інформації. Крім диверсифікації постачання газу та вугілля, уряд диверсифікує постачання ядерного палива - за [інформацією міністерства енергетики](#), у 2016 році Україна отримає до 40% ядерного палива з Європи.

Готовність газового ринку до опалювального сезону дозволяє вільно обирати постачальників, застосовуючи виключно цінові критерії

20 листопада Міненерговугілля оприлюднило [проект наказу про затвердження Правил про безпеку постачання природного газу](#), які по суті є оновленою редакцією проекту від серпня

2015 року. Нагадаємо, ці правила розроблено на виконання Закону "Про ринок природного газу" з урахуванням вимог законодавства Енергетичного Співтовариства та Регламенту 994/2010 стосовно заходів на забезпечення безпеки постачання природного газу.

Тим часом, у листопаді було припинено імпорт російського газу, а "Нафтогаз" повідомив, що [прийматиме російський газ лише для транзиту в Європу](#). З огляду на достатність накопичених запасів, компанія буде контракувати російський газ в міру необхідності, залежно від рівня споживання та з урахуванням [пропозицій європейських компаній](#), які є більш вигідними.

Таким чином, за словами голови "Нафтогазу" А.Коболева, [Україна може до кінця зими купувати газ тільки у ЄС](#). Натомість переговори про ціну російського газу в I кварталі 2016 року будуть проведені в грудні.

На цьому фоні у листопаді "Нафтогаз" [повідомив](#), що з 1 жовтня 2015 року припинила постачання природного газу для покриття виробничо-технологічних витрат операторам газорозподільних мереж через накопичену ними заборгованість.

У сфері реформи газового ринку:

Триває робота з прийняття вторинного законодавства та регулювання

На початку листопада НКРЕКП [поінформувала про державну реєстрацію](#) прийнятого у вересні пакету актів вторинного законодавства, спрямованого на виконання закону "Про ринок природного газу". В ході [зустрічі](#) голови НКРЕКП Д.Вовка з представниками Групи ЄС з підтримки України в питаннях енергетики, яка відбулася 24 листопада, сторони обговорили стан впровадження вторинного законодавства згідно з Законом "Про ринок природного газу". Також у листопаді [чинності набули](#) кодекси газотранспортної та газорозподільних систем, Правила постачання природного газу та Методика визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання.

Окрім того, НКРЕКП скасувала свої попередні постанови щодо порядку розрахунку цін на газ для населення та для видобувних компаній ([Постанова № 2793](#)). Оприлюднено проект постанови про [затвердження Методології визначення плати за приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи](#). Також регулятор вніс технічні зміни до Кодексу газорозподільних систем та Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання ([Постанова № 2845](#)).

24 листопада Верховною Радою прийнято [Закон № 812-VIII](#) "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу та забезпечення стабільності розрахунків підприємств енергетичної галузі". Того ж дня парламент прийняв за основу законопроект № 3074 "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу" ([Постанова № 813-VIII](#)). Останній визначив особливості митного контролю та митного оформлення операцій із заміщення природного газу (бекхолу). Інший законопроект з "адаптаційного пакету" ([№ 3325](#)) не розглядався.

Питання реструктуризації "Нафтогазу" поки не отримало єдиного бачення з боку ключових відомств

Згідно [звіту про виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку "Україна-2020"](#), Міненерговугілля вважає, що відокремлення трубопровідної системи від сховищ газу (передбачене розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 375-р), є неефективним. Аргумент відомства – капіталізація ГТС, яка може знизитися.

4 листопада Міненерговугілля створило відповідну робочу групу за участю представників Світового банку з метою розроблення моделі відокремлення функцій з видобутку, транспортування та постачання газу, з урахуванням позицій як Енергетичного Співтовариства ([Наказ № 700](#)). Також Міненерговугілля надало зауваження до проекту постанови Кабінету Міністрів "Про деякі питання вдосконалення корпоративного управління публічного акціонерного товариства "НАК "Нафтогаз України", розробленого Мінекономрозвитку.

Уряд продовжує підтримку "Нафтогазу", водночас вимоги до інших постачальників залишаються високими

27 листопада Міненерговугілля прийняло рішення про приватне розміщення акцій НАК "Нафтогаз України" на 29,7 млрд. грн. (накази №№ [762](#), [763](#)), що свідчить про продовження політики докапіталізації компанії, хоч і в межах рішень, прийнятих раніше в 2015 році.

Разом з тим, 21 листопада "Нафтогаз" оприлюднив [фінансову звітність за 9 місяців 2015 року](#), яка зафіксувала прибуток у 0,2 млрд. грн. – порівняно зі збитком 42,2 млрд грн за аналогічний період 2014 року.

У листопаді НКРЕКП створило робочу групу з опрацювання питання забезпечення дистанційного зняття показів з побутових лічильників природного газу ([Наказ № 310](#)). Група складається з представників регулятора та розподільних компаній, які мають [напрацювати](#) оптимальне технічне рішення, прогнозовану вартість та нормативну базу, необхідні для проведення "пілотного проекту".

Також регулятором прийняте [протокольне рішення](#), яким постачальникам природного газу рекомендовано письмово інформувати населення про можливість оформлення житлової субсидії у разі заборгованості за природний газ.

Тим часом, законопроект "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо здешевлення вартості газу для населення" (реєстр. [№ 2835](#)), поданий народним депутатом Ю.Тимошенко та співавторами, було направлено на повторне друге читання ([Постанова № 774-VIII](#)).

У сфері реформи ринку електроенергії:

Законопроект щодо ринку електроенергії повільно, однак просувається урядовою вертикаллю

Згідно з інформацією [представників Міністерства енергетики](#), проект закону про ринок електричної енергії у листопаді був направлений на інші міністерства для погодження та винесення на засідання уряду, хоча Секретаріат Енергетичного Співтовариства [очікував внесення законопроекту](#) у парламент ще в листопаді. Новий Закон передбачатиме перехідний період, який буде діяти до 1 січня 2019 року і дасть можливість поступово перейти до ринкових цін на електроенергію для споживачів. Урядовці та експерти [провели кілька обговорень](#) проекту закону, також експерти вже [розпочали публічний аналіз](#) законопроекту

та прогнозують реальні зміни на ринку не швидше ніж через три роки. Окрім того, у парламенті [зарєєстровано проект закону](#) № 3395 від 02.11.2015 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання договірних відносин у сфері електроенергетики», що передбачає вдосконалення та гармонізацію термінів у частині приєднання до електромереж.

Уряд провів переговори з Молдовою в рамках проекту синхронізації енергосистеми з ENTSO-E

26-27 листопада 2015 року в Києві відбулося засідання щодо реалізації проекту «Дослідження можливості синхронного об'єднання енергосистем України та Молдови з європейським енергетичним об'єднанням ENTSO-E» за участі української, молдовської та румунської сторін. Також, українською стороною розглядається проект Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво в паливно-енергетичному комплексі, яка стане підґрунтям для розвитку подальшого співробітництва в енергетиці між Україною та Молдовою. У рамках цього проекту також на початку грудня [відбулась зустріч заступника](#) міністра енергетики О.Светеліка з Послом Молдови Р.Болбочаном.

Регулятор готує учасників ринку до запровадження стимулюючого регулювання

Міністерство енергетики спільно з НКРЕКП [провели публічне обговорення](#) запровадження політики стимулюючого регулювання з 2016 року. У жовтні НКРЕКП [прийнято три постанови](#) для запровадження стимулюючого регулювання, у листопаді документи були оприлюднені в "Урядовому кур'єрі" і набули чинності. [Очікується, що пілотне](#) запровадження стимулюючого регулювання почнеться в січні 2016 року на базі шести обленерго.

Ситуація з експортом електроенергії продовжує погіршуватися: конкуренція низька, експорт відбувається тільки в одному напрямку

У середині жовтня відбувся [черговий щомісячний аукціон](#) з доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж на листопад, участь в якому взяли три компанії: ТОВ «ДТЕК Трейдінг», ПП «ЕРУ Трейдінг» і ПАТ «Донбасенерго». Усі компанії викупили 595 МВт доступу для експорту електроенергії в напрямку Словаччини, Угорщини та Румунії: зокрема, «Донбасенерго» викупила 5 МВт, «ЕРУ Трейдінг» – 20 МВт, а «ДТЕК Трейдінг» – 570 МВт доступу.

У сфері державного регулювання енергетики:

В ході [зустрічі](#) голови НКРЕКП Д.Вовка з представниками Групи ЄС з підтримки України в питаннях енергетики, яка відбулася 24 листопада, сторони обговорили необхідність прийняття Закону "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг". Ці ж питання були порушені в ході [зустрічі](#) НКРЕКП з представниками Європейського банку реконструкції та розвитку.

У сфері відновлюваної енергетики:

Депутати пропонують усунути недоліки прийнятих законопроектів

10 листопада групою депутатів у Верховній Раді зареєстровано [законопроект № 3447](#) щодо удосконалення механізму стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії. Проектом пропонується уточнити формулювання щодо переліків обладнання для отримання надбавки до «зеленого» тарифу (нові формулювання відповідають кодам УКТЗЕД), а також удосконалити механізм встановлення «зеленого» тарифу для приватних домогосподарств (початок нарахування «зеленого» тарифу буде прив'язаний до дати реєстрації енергопостачальником заяви-повідомлення про встановлення генеруючих установок).

В Україні вступили в силу «зелені» тарифи для приватних домогосподарств

13 листопада в Україні набрала чинності Постанова НКРЕКП від 30.09.2015 [№ 2505](#) «Про встановлення "зелених" тарифів на електричну енергію для приватних домогосподарств». Постанова встановлює "зелені" тарифи на електричну енергію для приватних домогосподарств, які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання об'єктами електроенергетики, вмонтованими на дахах і фасадах приватних домогосподарств (будинків, будівель та споруд), величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт.

У 2016 році держава продовжить компенсувати населенню частину суми енергоефективних кредитів з бюджету

11 листопада [Уряд схвалив проект постанови Кабінету Міністрів України](#) «Про продовження строку виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки». Документ передбачає оптимізацію структури енергобалансу з метою досягнення частки енергоносіїв з ВДЕ та альтернативних видів палива у 2015 році не менш як 10%. Через збільшення попиту населення на енергоефективні кредити у 2015 році додатково планується спрямувати 57 млн. грн. У наступному бюджетному періоді на державну підтримку населення планується спрямувати 90,4 млн. грн.

Уряд пропонує виключити енергозберігаюче обладнання з переліку товарів, що не оподатковуються

10 листопада у Верховній Раді зареєстровано проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України (щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС) (реєстр. [№ 3444](#)). Законопроект розроблено з метою впровадження до національного законодавства положень Регламенту Ради (ЄС) № 1186/2009 та Директиви Ради № 2007/74/ЄС. Серед іншого законопроект пропонує виключити норми щодо звільнення від оподаткування митом:

- (1) устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії, енергозберігаюче обладнання і матеріали, засоби вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів, обладнання та матеріали для виробництва альтернативних видів палива або для виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії за умови, що ці товари застосовуються платником податків для власного виробництва та якщо ідентичні товари з аналогічними якісними показниками не виробляються в Україні;
- (2) матеріали, устаткування та комплектуючі, що використовуються для виробництва: (а) устаткування, що працює на відновлюваних джерелах енергії; (б) матеріалів, сировини, устаткування та комплектуючих, що будуть використовуватися у виробництві

альтернативних видів палива або виробництві енергії з відновлюваних джерел енергії; (в) енергозберігаючого обладнання і матеріалів, виробів, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів.

Депутати скасували ввізне мито на електромобілі

Народні депутати України ухвалили у другому читанні законопроект [№1674](#), що скасовує ввізне мито на електромобілі. Згідно зі статистикою Міністерства внутрішніх справ, сумарна кількість електромобілів в Україні станом на 30 жовтня 2015 року склала 499 штук.

У сфері навколишнього середовища:

Щодо питань забруднення атмосферного повітря

9 листопада 2015 року Мінприроди оприлюднило проект змін до [Інструкції про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря](#), видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, а також ухвалило Наказ № 433 «Про внесення змін до Плану діяльності Міністерства екології та природних ресурсів України з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік».

27 листопада у парламенті зареєстровано [законопроект про внесення змін до Закону України «Про охорону атмосферного повітря»](#) (щодо децентралізації повноважень органів виконавчої влади у сфері екології та природних ресурсів) (реєстр. № 3553).

20 листопада Мінприроди оприлюднило [проект Наказу «Про затвердження форми дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»](#).

Щодо оцінки впливу на довкілля

26 листопада 2015 року Верховна Рада України відправила [законопроект №2009а «Про оцінку впливу на довкілля»](#) на повторне перше читання у зв'язку з необхідністю доопрацювання.

У сфері енергоефективності:

Державні програми

За інформацією Держенергоефективності, станом на 23 листопада 2015 року, банками видано майже [65 тисяч «теплих» кредитів на суму 1,054 млрд. грн.](#) В Агентстві говорять про позитивну динаміку зростання кредитування всіма отримувачами, включаючи ОСББ – з початку дії програми нею скористалися більше 138 ОСББ, отримавши кредити на суму 13,2 млн. грн., а також понад 9 тисяч отримувачів субсидій, що отримали кредитів на суму більше 113 млн.грн. На додачу до компенсації тіла кредиту, яке забезпечує державна програма, Держенергоефективності вдалося добитися запровадження [67 регіональних та місцевих програм](#), якими передбачається відшкодування відсоткової ставки за «теплыми» кредитами». Агентство також повідомило про [виплату 44,1 млн. грн.. компенсацій за «теплыми» кредитами за вересень](#). Загалом компенсація з початку дії державної програми склала 115,6 млн. грн..

Тим часом, Кабінет Міністрів прийняв постанову [«Про продовження строку виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010—2015 роки»](#) (№ 929 від 11 листопада 2015 р.). Держенергоефективності прогнозує, що в наступному році попит на "теплі" кредити складе 3-4 млрд. грн. У наступному бюджетному періоді на державну підтримку населення планується спрямувати 90,4 млн. грн. Через збільшення попиту населення на енергоефективні кредити у 2015 році додатково планується спрямувати 57 млн. грн.

За [інформацією](#) Мінрегіону, сьогодні споживання енергії на 1 кв. м в Україні складає 230 кВт, в той час, як середній показник по Польщі і Білорусі - 95-100 кВт. Віце-прем'єр Г.Зубко відзначив, що наступного року уряд мотивуватиме громадян впроваджувати максимальні енергоефективні заходи, адже, за його словами, заміна лише вікон призведе до заощадження коштів на рівні 20%, в той час як проведення повного комплексу енергоефективних заходів дозволить заощадити близько 50%.

Директор Енергетичного Співтовариства під час свого приїзду до Києва зазначив, що [Україна відстає в імplementації законодавства з енергоефективності](#), зокрема наголосивши на потребі невідкладно імplementувати Директиву 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель. В [другому короткому огляді просування України](#) у виконанні зобов'язань в Енергетичному Співтоваристві Секретаріат також тримає це та інші питання енергоефективності в фокусі уваги.

Під час [9-ї зустрічі Координаційної групи з енергоефективності](#) були [обговорені](#) питання імplementації Директиви з енергоефективності, початку підготовки нового Національного плану дій з енергоефективності та фінансової допомоги при виконанні планів, систем енергоменеджменту, регіональних програм з енергоефективності. Зокрема, був представлений проект [шаблону та керівництва для підготовки третього Національного плану дій з енергоефективності](#). Також на запит Албанії, Чорногорії, Косово, Сербії і України були представлені [погляди договірних сторін на ініціативи щодо фінансування проектів в енергоефективності](#). Україну представляв [Ігор Горовик](#) (Держенергоефективності).

Під час обговорення 27-ї Директиви від України було [зазначено](#), що маркування енергоефективної продукції має високий пріоритет – було прийнято п'ять та розроблено сім технічних регламентів. Також створена робоча група з питань екодизайну і маркування за участі експертів Європейської Комісії, ЄБРР та INOGATE. Викликом був названий нагляд за ринком. Експерти INOGATE, очікує українська сторона, працюватимуть з Держенергоефективності над розробкою рамкового законодавства щодо екодизайну. Також було згадано про певні можливості отримати підтримку в рамках програми ЄС Horizon 2020, щоб посилити спроможність нагляду за внутрішнім ринком та співпрацю з відповідними органами ЄС. Також в рамках обговорення Національних планів дій з енергоефективності від України було зазначено, що в Держенергоефективності створений окремий підрозділ для моніторингу імplementації Нацплану дій за підтримки GIZ та Секретаріату Енергетичного Співтовариства. Країни Енергетичного Співтовариства, окрім Молдови і України, мають підготувати треті Національні плани дій з енергоефективності до 30 червня 2016 року.

Тим часом в Україні Прем'єр-міністр А.Яценюк заявив, що [обсяг споживання газу зменшився на 20%](#). Держенергоефективності та низка зацікавлених сторін тим часом наголосили, що реальні [результати в енергоефективності залежать від законодавчої бази](#) – є необхідність створення дієвої системи законодавства відповідно до вимог ЄС.

В Мінрегіонбуді запропонували один з форматів ефективного споживання енергоресурсів – Кабмін зобов'язав [враховувати зміни температурного режиму при нарахуванні щомісячної плати за користування централізованим опаленням](#) (рішення про внесення змін до Постанови №630). Верховна Рада тим часом відправила в листопаді законопроект «Про житлово-комунальні послуги» (№ 1581), в якому, серед іншого, містяться норми щодо комерційного обліку комунальних послуг, на [повторне перше читання](#) для доопрацювання.

Національний план дій з енергоефективності

Кабінет Міністрів [затвердив](#) 25 листопада 2015 року Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року. Документом планується досягти національної мети щодо енергозбереження у розмірі 9% від середнього показника кінцевого внутрішнього енергоспоживання за період протягом 2005–2009 рр., що становить 6 млн 501 тисяч т нафтового еквіваленту. Також, документ містить проміжну мету - у 2017 році скоротити енергоспоживання у розмірі 5%. Всі ці заходи планується реалізувати у чотирьох основних секторах кінцевого споживання енергії: побутовому секторі (очікується, що заощадження складуть 50% в кінцевому результаті заощаджень), секторі послуг (16% в заощадженнях, у тому числі, входить енергоспоживання бюджетними установами), в промисловості (25% в кінцевому результаті) і та на транспорті (9% в кінцевому результаті). Серед [основних запланованих заходів](#): сприяння залученню інвестицій в термомодернізацію житлових будівель та у будівництво споруд з близьким до нульового споживанням енергії; адаптація стандартів палива та технологій його використання до європейських; запровадження сертифікації енергетичної ефективності будівель, системи енергоаудиту та енергоменеджменту, встановлення мінімальних вимог до енергоефективності будівель та енергоспоживчих продуктів (обладнання), забезпечення функціонування системи енергетичного маркування електрообладнання побутового призначення, забезпечення 100-відсоткового комерційного обліку споживання газу, теплової енергії та води, впровадження рахунків про оплату спожитої енергії з інформаційно-аналітичними даними щодо динаміки обсягів споживання енергії та комунальних послуг та ряд інших. Цікаво, що в деяких країнах Енергетичного Співтовариства вже прийнято [два нацплани дій](#) і вони наступного року мають готувати проект третього. Один нацплан дій був прийнятий і у Молдові.

Енергетичний сервіс

В Держенергоефективності покладають великі надії на потенціал ринку ЕСКО. Зокрема, там зазначають, що це дозволить провести термомодернізацію в бюджетних установах, яких сьогодні близько 100 тис., досягнувши до 2020 року економії в 100 млн. куб. м газу та інших ресурсів на рік. Сьогодні бюджетні установи [споживають майже 13% теплової енергії](#). В той час, як потенціал скорочення споживання газу в цій сфері становить до 50%, обсяг інвестицій тільки щоб довести бюджетні будівлі до класу енергоефективності С складає, за даними Держенергоефективності, майже 4,5 млрд. євро. Це, в свою чергу, є великим потенціалом для створення ринку ЕСКО. Агентство планує розробку методичних рекомендацій для сторін енергосервісного договору, створення кредитних продуктів для ЕСКО банківськими установами, запровадження механізмів стимулювання ЕСКО-компаній, проведення масштабної роз'яснювальної кампанії.

Віце-прем'єр Г.Зубко заявив, що [в уряді чекають на прихід в Україну європейських енергосервісних компаній](#) та оцінив річний потенціал ринку в майже 2 млрд. євро і до 100

тисяч робочих місць. Голова Держенергоефективності С.Савчук, в свою чергу, анонсував [створення кредитних продуктів](#) для ЕСКО-компаній.

Облік

Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Г.Зубко заявив, що очікує на [прийняття, серед інших, закону про комерційний облік вже в листопаді](#), говорячи про обов'язковість імплементації європейських директив в сфері енергоефективності. Проте в листопаді такий законопроект не був прийнятий.

Профільний фонд з енергоефективності

Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Г.Зубко заявив, що Україна спільно з німецьким урядом розробила [концепцію Фонду енергоефективності – S2I](#), запуск якого запланований на 2016 рік. За його словами, модель фонду дозволить заощадити субсидії на компенсацію вартості житлово-комунальних послуг. Ці субсидії можуть бути спрямовані у Фонд і використані на програми енергоефективності.

Можливості для фінансування

Держенергоефективності проводило ряд заходів анонсуючи відкриття ринків з енергоефективності в Україні. Серед них – зустріч з [американськими](#) компаніями, презентації для [французьких](#) інвесторів, [німецьких урядовців](#), [словацьких партнерів](#). Віце-прем'єр Г.Зубко також [анонсував](#) приїзд до Києва французької делегації, яка обговорить можливі проекти. Міжнародне Енергетичне Агентство погодилося безкоштовно надати доступ до необхідних Україні даних, а також провести навчання і обмін досвідом для українських фахівців в сфері енергоефективності. Окрім того, питання енергоефективності, в тому числі співпраця і обмін досвідом з чеськими компаніями, були обговорені також в контексті [підписання Україною та Чехією спільного Протоколу про співпрацю у сфері енергетики](#).

На цьому фоні проект INOGATE заявив про [намір провести дослідження потреби України у фінансовій допомозі від міжнародних інститутів у сфері енергоефективності та відновлюваної енергетики](#). Одне з завдань цього дослідження полягатиме в оцінці того, наскільки Україна потребує подальшого або альтернативного фінансування від міжнародних фінансових інститутів. Представники проекту зазначили, що міжнародних донорів цікавить перш за все, щоб цілі, які ставить перед собою країна, були вимірювані та результативні.

Також в агентстві [обговорили](#) з представниками технічного аудиту Проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» ефективність співпраці з проектом, наголосивши на позитивному досвіді допомоги з розробкою законодавства та інформаційною компанією, а також повідомивши про потребу подальшого експертного консультування, зокрема, щодо запровадження енергосервісу в бюджетній сфері, напрацювання систему моніторингу енергоефективності, створення Фонду з енергоефективності, а також залучення отримувачів субсидій до програм енергоефективності. Під час подібної зустрічі в [Мінрегіоні](#) було наголошено на потребах в допомозі з розробкою нормативно-правових актів до прийнятих законів, розробці і супроводі Планів дій та систем енергетичного менеджменту, тощо.

В Міністерстві також наголосили на [потребі інвестицій для виконання нагальних завдань](#) в сфері енергоефективності, зокрема втілення Планів дій сталого енергетичного розвитку, які були розроблені в рамках проекту «Угоди мерів».

В рамках VII Міжнародного інвестиційного бізнес-форуму з питань енергоефективності та відновлюваної енергетики відбулася конференція «Фінансові інструменти стимулювання енергоефективності. Державні ініціативи в житловому секторі та міжнародні проекти», під час якої представники Держенергоефективності та міжнародних проектів обговорили питання [міжнародної допомоги для розбудови інститутів енергоефективності](#).

Інформування

В Києві відбулися щорічні [форум і виставка з питань енергоефективності та відновлюваної енергетики](#), в рамках яких відбулися обговорення численних аспектів політики енергоефективності, в тому числі, і заходи щодо інформування населення.

Держенергоефективності повідомило про [повне виконання плану регіональних семінарів-практикумів «План 473»](#) та підрахувало, в що в заходах взяли участь близько 30 тисяч громадян. Голова Держенергоефективності анонсував, що наступного року подібні семінари-практикуми у 473 районних центрах України буде проведено з метою інформування щодо можливостей енергосервісу.

Енергетична ефективність будівель

Під час проведення щорічного Форуму [з питань енергоефективності та відновлюваної енергетики](#) неодноразово було наголошено на важливості прийняття законопроекту щодо енергетичної ефективності будівель. Окрім того, Міжнародне Енергетичне Агентство [погодилося надати свої рекомендації](#) до законопроекту. За наявною інформацією, Секретаріат Енергетичного Співтовариства та українські експерти і партнери досягли згоди щодо тексту законопроекту та проводять роботу з його фіналізації.

Маркування енергоспоживчих продуктів

В рамках VII Міжнародного інвестиційного бізнес-форуму з питань енергоефективності та відновлюваної енергетики, відбувся [один з перших відкритих заходів, присвячених виконанню України зобов'язань з екодизайну](#). Зокрема, відбулося обговорення досвіду країн ЄС, механізмів роботи екодизайну та взаємодії з маркуванням. Представники міжнародних проектів, зокрема INOGATE, виступили з низкою [презентацій](#), представивши термінологію та логіку цих механізмів, можливості їх використання, особливості нагляду за ринком, необхідні кроки до прийняття. Зокрема, йшлося про [способи імплементації](#) Рамкової Директиви з екодизайну (шляхом технічного регламенту або відповідного закону). Українські колеги представили напрацювання України в імплементації вимог до маркування енергоспоживчих продуктів.

Заступник начальника управління - начальник відділу стандартів, регламентів та маркування управління енергетичного менеджменту та стандартизації Департаменту технічного регулювання енергоефективності Держенергоефективності П.Ладецький [анонсував](#) роботу агентства з розробки технічних регламентів з енергетичного маркування обігрівачів приміщень, водонагрівачів, побутових пральних машин, комбінованих з сушарками. Окрім того, він вказав на ряд новин делегованих регламентів в ЄС за період 2014-2015 року, які будуть імplementовані Україною (Делегований регламент Комісії (ЄС) № 1254/2014 від 11 липня 2014 р. стосовно енергетичного маркування побутових вентиляційних установок;

Делегований регламент Комісії (ЄС) № 2015/1094 від 5 травня 2015 р. стосовно енергетичного маркування професійних холодильних сховищ; Делегований регламент Комісії (ЄС) № 2015/1186 від 24 квітня 2015 р. стосовно енергетичного маркування місцевих обігрівачів; Делегований регламент Комісії (ЄС) № 2015/1187 від 27 квітня 2015 р. стосовно енергетичного маркування твердопаливних котлів, комплектів з твердопаливних котлів, додаткових обігрівачів, регуляторів температури та сонячних пристроїв).

Заступник начальника управління – начальник відділу технічних регламентів Мінекономрозвитку К. Чернявська [азначила](#), що Стратегія розвитку системи технічного регулювання до 2020 року (прийнята розпорядженням КМУ від 19 серпня 2015 року №844-р) включає повний перелік регламентів ЄС з екодизайну та енергетичного маркування.

У сфері нафти і нафтопродуктів:

18 листопада [наказом №738](#) Міненерговугілля затвердило проект рішення загальних зборів «Укртранснафти», який передбачає заміщення одного з членів ревізійної комісії на представника НАК «Нафтогаз України». Зазначимо, що за повідомленнями, ревізійна комісія виявила 550 млн грн збитків "Укртранснафти" у 2013-2014 роках через не вигідні договори на транспортування нафти з ПАТ "Синтез Ойл", яке входить в групу "Приват". Однак [за рішенням суду](#) від 29 жовтня держкомпанії не вдалося стягнути з ПАТ "Синтез Ойл" 312,75 млн грн упущеної вигоди.

24 листопада Міненерговугілля опублікувало [наказ №750](#) із завданням на голосування голові та членам Наглядової ради «Укрнафти», яким передбачено звільнити чотирьох членів правління компанії та обрати до нового складу Ірину Євещ, Кристофера Кокса, Джонатана Поппера. Також міністерство наполягає на проведенні аудиту фірмою «ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)».

25 листопада голова правління «Укрнафти» [подав пропозицію](#) Кабміну щодо врегулювання ситуації навколо діяльності компанії та виплати податкового боргу. Компанія визнала борг з податків, ренти і дивідендів у розмірі 9,381 млрд грн і заявила, що не має обігових коштів для його погашення. Також «Укрнафта» хоче протягом двох років виплачувати тільки 30% дивідендів, направляючи кошти на розвиток, і просить відмовитися від аукціонів з продажу нафти, газового конденсату та скрапленого газу, щоб перейти на двосторонні договори.

26 листопада [відбулося](#) засідання наглядової ради ПАТ "Укрнафта", в ході якого були прийняті рішення про відповідну зміну складу правління компанії. Також було заслухано звіт голови правління "Укрнафти" Марка Роллінса про фінансовий стан компанії і причини формування заборгованості перед держбюджетом. Правлінню доручено залучити незалежного аудитора для проведення перевірки окремих аспектів фінансово-господарської діяльності "Укрнафти".

У сфері статистики:

12 листопада відбулася [конференція з нагоди закриття проекту](#) Twinning "Посилення потенціалу офіційної статистики", метою якого був розвиток системи статистики в Україні для впровадження стандартів та норм ЄС. Матеріали проекту можна знайти [на сайті Статистичного офісу Данії](#). Також, за даними [звіту про виконання програми уряду та](#)

["Стратегія-2020" в 2015 році](#), Держстат ініціював розширення проекту "Розвиток системи державної статистики для моніторингу соціально-економічних перетворень".

24 листопада Держстат затвердив [Політику поширення статистичної інформації органами державної статистики](#), спрямовану на доступність, гласність та відкритість статистичної інформації, її джерел і методології складання ([Наказ № 339](#)).

Тим часом, Мінекономрозвитку повідомило про [затвердження Кабміном законопроекту щодо реформи Держстату](#). Документ передбачає скорочення штату установи на 20% та поетапне зменшення кількості обов'язкових статистичних звітів, які подають українські підприємства.

У сфері конкуренції:

За сприяння ЄС, зокрема експертної підтримки, Україна працює над системою контролю державної допомоги

9 листопада у Верховній Раді за участі народних депутатів, представників АМКУ, закордонних експертів, в тому числі керівника Проекту ЄС "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС" відбувся [семінар-круглий стіл "Державна допомога в контексті Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом"](#).

Ключові дискусії стосувалися створення системи моніторингу та контролю за наданням державної допомоги. Керівник Проекту ЄС Ю.Стюарт зауважив, що серед законодавчих ініціатив, запланованих на 2015-2016 рр., принаймні 20 можуть бути проблематичними і не відповідати стандартам ЄС з державної допомоги.

17-20 листопада в АМКУ [проведено Місію з питань створення в Україні системи моніторингу та контролю за наданням державної допомоги](#) (в рамках програми TAIEХ). Есперти та члени Групи ЄС з підтримки України зустрілися з державними уповноваженими АМКУ А.Артеменко та С.Панаїотіді, а також представниками робочої групи з питань розроблення проектів нормативно-правових актів, передбачених Законом України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" з метою обговорення актуальних питань. Експертами презентовано досвід створення системи моніторингу та контролю за наданням державної допомоги країн Європи, зокрема Великобританії, Польщі та Македонії.

Наприкінці листопада Секретаріат Енергетичного Співтовариства [оприлюднив інструкції щодо застосовності інструкцій Єврокомісії про державну допомогу в сферах екології та енергетики на 2014-2020 рр.](#) Таким чином, вони стали елементом оцінки прогресу в реформах процедур надання державної допомоги.

11 листопада Верховна Рада [прийняла законопроекти № 2431, 2102 та 2168а](#), які стосуються антимонопольно-конкурентного законодавства. Перший встановлює чітку і зрозумілу методику визначення розмірів штрафів за порушення законодавства, другий стосується прозорості рішень АМКУ, третій підвищує поріг для обов'язкового отримання дозволу на концентрацію (до 100 млн. євро обороту).

24 листопада АМКУ оприлюднив [проект розпорядження "Деякі питання реалізації Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання"](#), яким передбачено врегулювання порядку ведення та доступу до реєстру державної допомоги суб'єктам господарювання.

Документ також має врегулювати відносини між АМКУ як Уповноваженим органом з питань державної допомоги та надавачами державної допомоги. У цій роботі АМКУ [закликав зацікавлені сторони](#) долучатися до діалогу.

АМКУ продовжує дослідження стану конкуренції на енергоринках

10 листопада АМКУ провів круглий стіл "Реформування енергетичного сектору України (ринки електричної енергії, енергетичного вугілля та природного газу)". Як йшлося у ході [брифінгу голови АМКУ Ю.Терентьєва та членів Експертної Ради Фонду розвитку конкуренції](#), метою заходу був аналіз стану розвитку конкуренції на ринках електричної енергії, енергетичного вугілля та природного газу, а також напрацювання подальших кроків у вирішенні проблемних питань.

Під час круглого столу представники АМКУ [поінформували про заходи, що здійснюються на регіональних ринках природного газу](#). Так, з початку 2015 року органами АМКУ за результатами розгляду понад 20 справ прийнято рішення про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, надано понад 80 обов'язкових для розгляду рекомендацій про припинення дій, що можуть містити ознаки порушення конкурентного законодавства. На сьогодні здійснюється збір та аналіз доказів у 22 справах.

У сфері соціальної політики:

У Мінрегіоні зазначили, що [стовідсоткову технічну готовність об'єктів житлово-комунальної та соціальної сфер до опалювального сезону було забезпечено](#) завдяки злагодженим діям Мінрегіону, центральних органів виконавчої влади, обласних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та теплопостачальних підприємств. При цьому заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Е. Кругляк підкреслив, що це вдалося попри суттєві фінансові, законодавчі та інші неузгодженості.

У Мінсоцполітики, тим часом, наголосили на тому, що родинам, які вперше звернулися за субсидією протягом двох місяців з початку опалювального періоду, [субсидія призначатиметься з початку опалювального періоду](#). При цьому станом на середину місяця [субсидії отримали вже більше 4,2 млн сімей](#), що в 5,8 разів більше, ніж за аналогічний період 2014 року. Найбільшу кількість субсидій отримали [у Дніпропетровській, Львівській та Харківській областях](#). При цьому найменший відсоток опрацьованих документів спостерігається в Одеській (80,1%), Чернівецькій (84,2%) та Дніпропетровській (88,8%) областях. За словами міністра соціальної політики П. Розенка, є райони, мешканці яких масово скаржаться на процедуру надання субсидій. Саме тому у найближчі декілька місяців, за результатами призначення субсидій у 2015 році, міністр планує [внести до Кабміну питання про персональну відповідальність глав обласних і районних державних адміністрацій](#) за зрив призначення субсидій. У Держенергоефективності, у свою чергу, зазначили, що найбільш вразливі категорії населення – отримувачі субсидій – почали активніше брати «теплі» кредити. На думку голови Держенергоефективності С. Савчука, це відбувається завдяки тому, що уряд ухвалив рішення про надання цій категорії населення компенсації за "теплыми" кредитами у розмірі 70% ([Постанова Кабінету Міністрів України №614](#) від 12 серпня 2015 року).

Загалом же, у Мінсоцполітики зазначають, що відстежують проблеми, котрі виникають у системі субсидування й намагаються виправляти їх якомога оперативніше: зокрема, з початку реалізації реформи [уряд чотири рази вдосконалював механізм надання субсидій](#) за рахунок прийняття низки важливих нормативно-правових актів (серед яких [Постанова Кабінету Міністрів № 475](#) "Про спрощення порядку призначення та надання населенню житлових субсидій"; [Постанова Кабінету Міністрів України №752](#) «Про внесення змін до Положення про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива» тощо).

Тим часом, [Міністерство соціальної політики нарешті опублікувало](#) План дій з реалізації положень Меморандуму про розуміння стосовно соціальних питань в контексті Енергетичного Співтовариства.